

Г. 55

Б. ГРИНЧЕНКО.

МИРОТВОРЦІ

Жарт на одну дію.

Видання друге

1910

616 248
Эрнст К. Б.
Депрессия
1910

35-0297

НИБУ

НИБУ

Г855

Б. ГРИНЧЕНКО.

83

616248

МИРОТВОРЦІ.

Жарт на одну дію.

W 83

Державна історична
бібліотека УРСР

03

Видання друге.

1910

Приймається передплата ==

☆☆☆ на 1910—11 шкільний рік ☆☆☆
на український педагогічний журнал

❧ „СВІТЛО“ ❧

Журнал призначається для сем'ї і школи і виходитиме раз на місяць (розм. од 3 до 4 аркушів) по такій програмі:

1) Статті що до теорії виховання і народньої освіти. 2) Ознайомлення з усякими питаннями по вихованню і практичне пристосування їх до шкільного і семейового життя. 3) Значіння художнього розвитку в справі виховання і освіти. 4) Сьогочасне становище народньої освіти, школи і народнього вчителства на Україні. 5) Хроніка діяльності всяких просвітних, педагогічних і наукових товариств. 6) Огляди педагогічних російських і закордонних журналів. 7) Твори красного письменства. 8) Бібліографія.

Писати в „Світлі“ досі згодилися: В. Вахтеров, проф. М. Грушевський, Дніпрова Чайка, Д. Дорошенко, Я. Душечкин, С. Єфремов, А. Калмикова, П. Капельгородський, М. Коцюбинський, М. Левицький, О. Левицький, Ів. Огієнко, Л. Пахаревський, Н. Рубакин, О. Русов, С. Русова, А. Синявський, М. Сріблянський, О. Степовик, С. Сірополко, Ю. Сірий, Г. Фальборк, В. Чарнолуський, Я. Чепіга, С. Черкасенко, В. Чехов, Г. Шерстюк й інші.

Журнал „Світло“ почне виходити з сентября 1910 року. Передплата на рік 4 карб., на пів року 2 карб. 50 коп. Гроші можна посилати частками по 2 карб. Передплата приймається в конторі редакції „СВІТЛА“, у Києві, В.-Володимирська 93.

Передплачувати „Світло“ можна ще у Києві: 1) в Українській книгарні, Безаківська 8. 2) в книгарні Л.-Н. Вістника, В.-Володимирська 28. 3) в книгарні Є. Череповського, Фундуклівська 4. 4) в Харькові, в Українській книгарні, Рибна 25. 5) в Полтаві, в книгарні Г. Маркевича, ул. Котляревського. 6) в Катеринославі, в книгарні Лозинської та 7) в Українському рундуці. № 205.

Л Ю Д Е.

Пікинерський, Павло Петрович, панок,
35 літ.

Муся, або Марія Семенівна, його жінка,
25 літ.

Турлюн, Василь Григорович, пан літ 50,
нерідний дядько Мусін, здоровий, голос-
ний, добродушний, але грубий.

Савич, Андрій Андрієвич, панок, шкільний
товариш Пікинерському, сусіда й приятель
йому й Турлюнові. 37 літ, невисокий, пов-
ненький, чистенький, звичайненький.

Наймичка в Пікинерських, стара баба.

Убрання літні. Діється в наш час, улітку, на
селі, в господі у Пікинерських.

Панська світлиця у панка середнього достатку. Двері просто глядача, по обидва боки їх вікна; праворуч одні двері посередині—в сад; ліворуч—двоє дверей ближчі до глядача—в Мусіну світлицю, далші у Пікинерського кабінет; між цими двома дверима—канапа, стіл, крісла круг його; попід стінами кругом стільці, на стінах кілька малюнків.

I.

Чути, як хтось під'їздить під будинок. Зараз же з дверей ліворуч, ближчих до глядача, вибігає Муся, підходить швидко до правого вікна в стіні, що просто глядачів, і визирає в його. Потім виходить Пікинерський з своїх дверей і визирає в вікно, що зараз біля його кабінету, по другий бік середніх дверей.

Пікинерський (*дивлючись у вікно*). До тебе приїхали...

Муся (*так саме*). Прошу вас не казати мені „ти“.

Пікин. До вас приїхали гості — ваш дядько Василь Григорович.

Муся. Ні, там вам товариш Савич — це не до мене, а до вас.

Пікин. Ні, прошу вас прийняти... Після всього того, що я зазнав...

Муся (*перепиняє*). Ви зазнали!.. Ви!.. Оригінально!..

Пікин. Мої нерви!..

Муся (*перепиняє*). Ваші нерви!.. Ви говорите про ваші нерви!.. Які можуть бути нерви у чоловіка?! Вірвовки, коділи, а не нерви! Мої нерви!.. Ах, Боже!..

Пікин. Я хотів тільки сказати, що після всього того, що було, мені не до ваших гостей.

Муся. Після всього того, що було, —

я перестала бути вам жінкою... Ми тепер чужі... я не повинна ваших гостей бавити.

Пікин. То нехай їх прийме тьотя.

Муся. У тьоті сьогодні мігрень.

Пікин. А мені треба йти до молотарки.

Муся. А, вам до молотарки!.. до молотарки!.. Звичайно!.. Ну, так я ж їх приймати не буду! *(Вибігає в свою світлицю)*.

Пікин. *(стискає плечима)*. Я так саме. *(Виходить праворуч. Сцена яку хвилину порожня)*.

II.

Турлюн увіходить разом з Савичем середніми дверима. В обох у руках літні брилі — вони їх кидають на стільці близько дверей.

Турлюн *(спиняється серед світлиці, озирвається кругом)*. Ну? і нікого нема? *(Голосно)*. А чи дома пани хазяїни?.. *(Мовчанка)*.

Савич *(розводючи руками)*. Нікогісінько!

Турлюн. Чи вони крізь землю пішли, чи може ще сплять? Дак уже пізно.

Савич. Може нема дома...

Турлюн. А куди вони в гаспида по-пхаються тепер у таку спеку?. І ніде ні лялечки — ні в кого й спитати!.. *(Підходить до вікна)*. А, он якийсь Ноїв ковчег лізе... *(Одчиня вікно й гукає)*. Бабо! бабо!.. Сюди йди!.. Гей ти, чуєш?.. Чи вона глуха? Бабо!.. *(Махає рукою)*. Кому я кажу?! Ну, побачила...

Савич. Іде?

Турлюн. Та як не розсиплеться на дорозі, то дочапає... Зараз довідаємось... Хиба справді поїхали до адвоката розлуку брати? Чорт зна що!..

Савич *(хитає головою)*. Аяй!.. Яка шко-

да!.. П'ять літ так гарно жили.. така пара була всім навдивовижу, а тепер таке нещастя!.. Аяй!..

Турлюн. Начхать!.. Дурниця!.. Не попушу!.. Увесь повіт мирю... та щò повіт?.. На всю губернію миротворцем прозвали!.. Турлюн-миротворець — так і звать... Дак щоб я свою небогу з чоловіком не помирив?!.. Хоч я їй і не рідний дядько, а все ж дядько!.. Щоб я здох — помирю!..

III

Увіходить Наймичка, старезна баба.

Турлюн. А, долізла!..

Наймичка (*кланяючись*). Добридень!

Турлюн. Здорова! Пани дома?

Наймичка. З п'ятінкою будьте здорові!

Турлюн. Та спасибі!.. Пани, кажу, дома?

Наймичка. Здорова, здорова, — спасибі вам паночку!.. Дай, Боже, й вам здоровля!

Турлюн. А чортова глуха тетеря!.. Говори до такого ідола!..

Наймичка. Снідала вже, снідала, паночку...

Турлюн (*кричить*). Та я тебе не про снідання, сто чортів!.. Пани твої дома? Пани, пани — дома?

Наймичка. Дома, дома, — у горницях... Поснідали, уже й пани поснідали.. (*Турлюн безнадійно махає рукою, баба виходить*).

IV.

Турлюн. Допитайся таку єгипецьку мумію!.. І де вони в нечистого видрали таку? Її в музей треба, а вони наймають... — Поснідали... Воно й я б поснідав, бо їсти здорово кортить...

Савич. А казав же вам, Василю Григоровичу: трошечки постривайте — у мене поснідаємо, а тоді поїдемо...

Турлюн. Та я дома трохи перехватив, — думав стане... а боявся загаяться... А тепер проїхався, то так вимерхавсь, що я вам скажу — не то одно, — три снідання убгав би!

Савич. Та вже ж Марія Семенівна й тут нам чогось дасть... Трошечки так..

Турлюн. Ні, тут уже не трошечки, бо мені вже й тепер добрим обідом пахне!.. Шоб я здох!.. А, чорт!.. Та де ж це вони є?!

Савич. Глядіть, що сидять собі тихесенько кожний у своїй хатці... От зазирнути як би трошки... *(Моргає на Мусіні двері)*. Ви туди, а я сюди... *(Показує на Пікинерського двері)*.

Турлюн. Гаразд!.. Глядіть же: я буду більше коло Мусі тупцятись, а ви його дужче напинайте, — ви ж товариші, приятелі!.. Ну!.. *(Іде до Мусіних дверей, одчиняє й зазирає туди)*. Еге-ге! Та вона тут!.. *(Увіходить)*.

Савич *(так саме зазирає до Пікинерського)*. А, Павлусю, ти дома... А ми до вас у гости... *(Увіходить туди. Сцена яку хвилинку порожня)*.

V

Савич виходить удвох з Пікинерським, а за ними Турлюн з Мусею. Здоровкаються Савич з Мусею, а Турлюн з Пікинерським.

Турлюн. Ну, ну, приймайте гостей, приймайте!.. З добрим ділом до вас приплуганились!..

Муся. Прошу сідати!

Пікин. Сідайте, прошу вас! *(Усі сідають)*.

Турлюн. Ну, як же ви тут собі поживаєте, га?.. Е-ех!.. та шо там довго росп'ятякувати!.. Коли вже приїхали, то катай навпростець!.. Був я вчора в Степана Карповича, — він мені все розказав.

Муся. Що розказав?

Турлюн. Шо ти розлуку хочеш брати з Павлом Петровичем.

Муся (*зривається з місця*). Я не можу про це говорити!.. Прошу вас, дядю, — покин'йте цю розмову!..

Турлюн (*хапа її за руку й знову садить*). Стривай, не кипи так!.. Ти попереду вислухай!.. Ми ж на те й приїхали, щоб помирити вас.

Муся. Я ніколи, ніколи не помирюсь!.. Ах, ви не знаєте!.. Ні, ніколи, ніколи!..

Пікин. Та й я думаю, що краще будемо про що инше говорити...

Турлюн. Вигадки, щоб я здох!.. Дурниця!.. Знаєте, яка найлучча штука в світі?.. Миролобіє — от шо!.. Через те я ввесь свій вік тільки те й роблю, шо завожу миролобіє... Усі шляхи в повіті з'їздив! Ого-го!.. Скільки то є таких людей... і родичі, і знайомі, і так чорт зна хто... — очі один одному видирали, в ложці води один одного топили, а я помирив!.. О!.. А то б таки вас, рідних!..

Муся. Чужих мирили, а нас не помирите!..

Турлюн. Вигадки, витребеньки, примхи!.. „Де згода в семействі, там мир і тишина... і щаслива сторона“... Ти цього не забувай!..

Муся. Ніколи, ніколи!..

Турлюн. „Ніколи, ніколи!..“ Шо ти все після тієї та знов тієї!.. Сказав — помирю й по-

мирю!.. Нема такого чоловіка на світі, щоб я не помири́в, — от щоб я здох!..

Савич. Нема, нема!.. Ах, Павлусю!.. Маріє Семенівно, — ви ще будете щасливи!..

Муся. Мое щастя — навіки вмерло!..

Турлюн. Начхаты!.. Чп то пак: неправда, не вмерло!.. Защо вам свариться? Цілувались, милувались — усе як треба, а толі на тобі: ні сіло, ні впало — трах!.. глек розбили!.. Та це ж дурниця, нісенітниця, безглуздя!.. Ну, скажіть, ну через шо ви посварились?

Муся. Я не можу цього сказати!..

Турлюн. Через шо ж не можеш?

Муся. Це занадто гидко.

Турлюн. Начхаты!.. Своім усе можно сказати!.. Катай!..

Савич. Ви коли не можете всього, то так хоч трошки, хоч трошечки — одну крапельночку!.. Ми вже догадаємось!..

Муся. Ні.

Савич. Ну, ти, Павлусю, скажи хоч ти!..

Пікин. Ні, я вже подожду, поки Марія Семенівна скаже.

Муся. Ага, сором таки стало!

Пікин. Помиляєтесь.

Муся. Ах, навіть не сором?! Ну, так я ж скажу, коли так!.. Тільки одно скажу!.. Він... фу!.. Він поцілував наймичку!.. (*Зривається й ходе по хаті*).

Турлюн. Туди к чорту!..

Савич. Гм... гм...

Муся. Він при мені поцілував наймичку!..

Турлюн. А, здох би я!.. При тобі? Та може ж він не знав, шо ти там була?

Муся. Знав!.. Він знав!..

Турлюн. Ну, це, я вам скажу!..

Савич. Павлусю, чи правда ж тому?

Пікин. Свята правда.

Савич. Як же це ти... гм... гм...

Турлюн. Слухайте, та це ж... При їй... Ну, хіба ж так розумні люде роблють?

Муся. Бачите, бачите: він навіть не соромиться того, що зробив!.. О, Боже, Боже!..

Пікин. *(до Мусі, удаючи спокійного)*. Може ви вже розкажете їй те — через що я поцілував наймичку, та ще й при вас?

Муся *(враз повертається до його і стає серед світлиці в позі благородного обурення)*. Я?!.. щоб я розказувала про таку гидоту?!..

Пікин. А не погано було б.

Муся *(враз одмінює тон, удає спокійну і силкується іронізувати)*. Так ви хочете?.. щоб я сказала через що?.. Ну, то я скажу... Через те, що ви ніколи мені не любили... що вам треба грубих утіх з наймичками, а не... *(Забуває про спокійний тон і де-далі говорить палкіше)*. Через те, що ви зраджуєте мені... раз-у-раз!.. без усякого сором!.. Цього ніхто досі не знав... я ховалась... гинула з муки!.. Усі казали — щаслива пара... закохана... Та вже тепер нема сили... Хай усе виявиться, все!.. Хай люде знають,—байдуже!.. Не можу з їм жити!..

Турлюн. Туди к нечистій!.. От так штуkenція!.. Шоб я здох, коли й на думку таке спадало!..

Савич *(хитає головою)*. Та де ж таке й подумати!.. Аяяй!..

Турлюн. Як же це ви так, Півле Петровичу?

Савич. Як же це ти, Павлусю, так зробив?

Муся. От спитайтесь... спитайтесь його — як це він міг зробити!.. Хай скаже, коли може сказати!..

Турлюн. Ну, Півле Петровичу?

Савич. Ну, Павлусю, як же це?

Пікин. Дуже просто. Коли моя жінка...

Муся. Я вам не жінка більше!.

Пікин. Прошу вибачити! Коли Марія Семенівна побачить, що я наблизився до якоїсь особи жіночої породи — так, ближче, як на верству, то їй зараз починає здаватись, що я шукаю грубих утіх... і зраджую її — нещасливу, покинуту жінку...

Муся (*перепиняє*). Прошу вас не ображувати мене своїм глузуванням!..

Пікин. Прошу вибачити!.. Треба одначе знати, що такі почування моя жінка... вибачайте: Марія Семенівна... має тільки тоді, коли та жіноча особа не старіша за півсотні літ і не гірша за орангутанга. Старі, трухляві, калікуваті, потворні марюки навпаки — до тих вона прихильна...

Муся (*перепиняючи*). Прошу вас не... (*Перепиняє сама себе і силкуючися говорити погордливо*). А втім — кажіть уже як знаєте... Ображуйте!.. Після того, що було, це — дрібниця.

Пікин. Прошу вибачити!.. Дак от через усе це у нас і лад не такий, як у людей. Куховарки бувають у нас такі, що як згадаєш її піку, дак борщ здається поміями, а котлета — старою подошвою.

Муся. Вибачайте! — у нас завжди чудовий обід...

Пікин. І друга наша наймичка звичайно

буває така, що як визирне в вікно, то три дні собаки гавкають...

Муся. Неправда — ніколи не гавкали!..

Пікин. Або така, як от і тепер,—що з неї порохня сиплеться... Хочете? я вам покажу це опудало.. *(Хоче встати)*. От ви сами побачите.

Турлюн *(сміється і махає рукою)*. Бачили вже... і чули... єгипецька мумія...

Муся *(до чоловіка)*. Яке вам діло до моїх наймичок?

Пікин. До ваших — байдуже, але до моїх!..

Муся. А, ви сами признаєтєся!..

Пікин. Авжеж! — Ви ж, панове, сами хазяїни — можете зрозуміти... От я вам розкажу... Наймає мій прикащик дівчат — сад перекопати... або баштан полоти... Я—не смій тоді виходити з дому... щоб часом не побачив якої з тих Венер медіцейських та й не спокусився... Добрий хазяїн, що й з хати не виходить!..

Муся. Краще бути поганим хазяїном, але добрим чоловіком своїй жінці.

Турлюн. Ну, ну! А що ж тоді жінка їстиме? І з чого будуть оті всі шпильки-мантільки?

Пікин. Ото ж... Ну, таки хочу бути добрим хазяїном, — іду туди... І вона за мною — монترولь!.. Вертаємося додому, — істерики: цю прожени, ту не бери, а візьми куму Секлету та бабу Хиврю. Чудово! Але ж кума Секлета ляже під деревом та й спить, бо її, бачите „бариня поставила“, то вона може не слухаться прикащика; а баба Хивря...

Савич. Чи не та, що ми бачили?

Пікин. Та вона ж... Зовсім здитинилась і за малим не рачки лазить... ще й глуха як пень — це дуже важна штука: щоб я не міг їй спокусливих річей шептати. Не беру. Тоді викликається без мене прикащик...

Муся. Неправда, — він сам прийшов.

Пікин. Однаково. Дається йому наказ: тих попрогнати, а куму Секлету, бабу Хиврю і ще якусь там бабу-ягу в ступі таки взяти... Скандал на все село!.. Як їдеш, — діти дражняться: оце той пан, що його пані в хаті замика... А, сто чортів! Викинув к бісу прикащика, взяв иншого... Ще гірше: зроблено сцену прилюдно при копальницях... (*Зривається з місця*). Та доки ж це буде?!.. Доки це буде нарешті?!.. Заявляю: коли ти хоч іще раз явишся туди, — я тобі зроблю скан-дал. (*Обурений ходе по хаті*).

Турлюн. Ну, та й що ж?

Пікин. (*стає*). Та й що ж? Думаєте, — помоглося?.. Два тижні перед цим... молодіють молотаркою - парубки, дівчата... І я там... Коли — візит!.. Господи, Боже мій! Усі ті дівчата в пилу, в полові, обличча, як у чортиць, чорні... тільки зуби, як у негрів, виблискують, — не розбереш, чи людське обличча, чи халява... А вона ж помітила якусь там... що ніби то така небезпечно-спокуслива... „Розщитай! розщитай її!..“ до мене шепоче, та так шепоче, що аж усі чують... Ну, тут уже мені терпець увірвавсь... І сам не знаю, як воно сталося — з надхнення! — Гей, — гукаю до тієї, — як тебе звуть? — Христею. — Іди сюди, Христе! — Підійшла вона. — Ближче! — Підступила... Обхопив її за стан, пригорнув — раз-

два-три!.. Три поцілунки!.. Умазався здорово, але ж і поцілував, — аж виляски пішли!..

Турлюн (*ураз вибухає сміхом*). Ха-ха-ха!.. Ох-хо-хо!.. Ой!.. Аж виляски!.. Хо-хо-хо!.. Умазався!..

Муся (*зривається*). А, так он чого ви приїхали!.. Глузувати!.. сміятися з мене!.. Я не можу!.. (*Вибігає*).

VI.

Турлюн (*хоче вдержатись і не може*). Умазався!.. Хо-хо-хо!.. У полову!.. Ха-ха-ха!..

Савич (*сам сміючись*). Та нуте бо, Василю Григоровичу!.. Та тихенько бо!.. Годі вже!.. Та перестаньте трошечки!..

Турлюн (*нарешті перестає сміятися*). Ох!.. трохи боки не порвав!.. Ой!.. Ну й далі що ж?

Пікин. Та що ж там? Отаке було, як зараз з вами... Візитьорка в крик та додому... Христя тая отетерівши стоїть... та й усі... А далі — в регіт... Та я й сам реготався... Ну, а прийшов обідати, то дома, звісно, істерики і все таке... звичайна програма, тільки поширена... А тоді вона поїхала до адвоката, щоб розлуку брати...

Турлюн (*крутить головою*). Ну-ну, я вам скажу, штукенція, щоб я здох!.. Ще й не чув такої!..

Савич. А Марію Семенівну образили!.. Аяя!.. Підіть до неї, Василю Григоровичу!..

Турлюн (*іде в Мусину хату*). Чути розмову, окремі вигуки: Я не хочу!.. Я не піду!.. — Та ну бо, Мусічко!.. Ну, прости!.. Ходім!.. і т. и. Нарешті Турлюн таки виводить Мусю).

VII.

Турлюн *(веде Мусю, вона нехотя йде)*. Ну бо, Мусічко, голубочко, прости мене!.. *(Цілує їй руку)*. Я ж не хотів тебе образити.. Ти ж знаєш, який я смішливий.. Ну, ще раз прошу — прости мене!..

Муся *(плаксиво)*. Еге, тепер ви просите простити, а то так сміялись!

Турлюн. Та вже такий з мене дурно-сміх!.. Начхать на те!.. Сідай!.. *(Обоє сідають)*. Треба спокійно поговорити.

Муся. Нема про що. Я вже вам сказала, що я не по-ми-рюсь!

Пікин. Ну, то й я не по-ми-рюсь.

Турлюн. А я вам кажу: помиритесь. Ну, ви подумайте самі: що та сварка? Чорт-зна-шо!.. Який же розумний чоловік свариться? Так, дрантя якесь, шұпваль — та свариться, а розумний чоловік — ніколи!

Савич. Розумний чоловік ніколи!.. Так хйба... трошечки так... і зараз, зараз поми-риться...

Пікин. Ну, а ми такі дурні... Так хай уже дурними будемо.

Турлюн. А, та ні ж бо, ні!.. Ми тільки кажемо, що всі розумні люде завсігди ми-рються... От, хоч і з історії взяти — якого героя, або що.. Ну, от хоч Олександра Македонського... Ні, Македонський — ну його к чорту! — не годиться... А от хоч... Чорт його зна — колись же й учив, а позабував... *(до Савича)*. Кого б же?

Савич. Ну... Сократа...

Турлюн. От-от — Сократа... Він... він... *(сердито до Савича)*. Ну, що ж він?

Савич. Він з жінкою... Жінка в його Ксантипа дуже лиха була... Усе його лаяла... Вона лає, а він мовчить. Так вона ще, знаєте, й помиї йому на голову вилила. Так він і тоді не розсердився, а тільки так, трошечки, знаєте, каже: От, був грім, а тепер, каже, дощ пішов.

Турлюн. О, бачите: дощ пішов!.. А не сварився!..

Муся. Дуже дякую! Виходить, що я така, як Ксантипа.

Турлюн. Та ну бо, Мусічко, — що це ти? Це ж тільки так, приклад такий... А то де ж таки — щоб ти до Ксантипи підхожа була, а він до Сократа!.. Та ніяк, щоб я здох!.. Який він у чорта Сократ? Сократ був... Сократ був...

Савич. Філософ, учений, дуже розумний...

Турлюн. Ну, от бачиш—який же Павло Петрович Сократ?

Пікин. Слухайте, панове: ви вже вдруге даєте мені досить недвозначно зрозуміти, що я дурень.

Турлюн. Голубчику Павли Петровичу та що це ви верзетє? І в голову не клав!.. Та ну їх к нечистій усіх тих Сократів, Отеллів та Меркуріїв!.. Тільки язик не туди, куди треба, заскакує з тими греками-македонами. Плюньмо на їх! Нам треба тільки одного: щоб проміж вас любов була.

Муся. Не хочу його любови, не треба мені її!

Турлюн. Ну, де ж таки не треба! Коли б не треба було, — не бігала б за їм до машини дівчат розгонити.

Муся. Я бігала за їм? Я за мужчиною

бігала?! О, яка образа!.. (Зривається й хоче бігти).

Турлюн (переймає її й садовить). А, Господи Боже мій! чи ви подуріли?

Муся. Пустіть мене, пустіть!

Савич. Маріє Семенівно... Маріє Соменівно!.. прошу вас... трошечки... трошечки заспокойтесь! Ну, де ж таки, щоб ви за Павлусем бігали?.. Та не вартий він того...

Пікин. Ну, слухай ти, Андрусю, що ти справді плетеш?

Турлюн. Не сперечайтесь! Нам не сперечаться треба, а до чогось договоритись.

Пікин. Ні до чо́го ми не договоримося!

Муся. Нічого ви не можете зробити!

Турлюн. Як то? я, що ввесь повіт мирю...

Муся. Та знаю!

Пікин. Знаємо!

Муся. Усі ваші мізерні заходи — ніщо перед страшним фактом!

Турлюн. Який там страшний факт!.. Чорт-зна-шо, а не факт!.. Посварилися за масляні вишкварки та й...

Муся. За масляні вишкварки?!.. Аж тричі поцілував!.. тричі!

Турлюн. „Тричі! тричі!“ Я б десять разів поцілував, як би мені таке!.. Дурний, що тільки тричі!

Муся. Як вам не сором це казати? Наймичку поцілував...

Турлюн. Ну, наймичку! Ну, то шо? Завидно тобі, чи шо? Дак наймита поцілуй!..

Муся (зривається). Як ви смієте мені таке казати?!.. Як ви смієте?!..

Турлюн. А ти не бігай та не заводься,

Муся. Я?! я—перекупка?! Доки ви будете мене образувати?!

Турлюн. Та нікого я не хочу образувати, а тільки обоє ви рябоє! От вам!

Савич. Обоє рябоє... Точнісінько...

Пікин. Слухайте, панове: чого вам власне треба? Приїхали ви сюди та й цочаги казати нам прикрости...

Муся. Ображувати почали!..

Пікин. Менé назвали дурним, мою жінку — перекупкою... Моя жінка не перекупка!..

Муся. А мій чоловік не дурний!..

Турлюн. Постривайте!..

Савич. Трошечки... трошечки постривайте!..

Пікин. Ні, тепер ви постривайте!.. Чого ви встряєте до нашого семейового життя? Яке вам діло?

Муся. Це наше діло!

Пікин. Ми сами знаємо, що нам робити: сами посварилися, сами й помирилося.

Муся. Сами й помирилося... Хоч я мириться й не хочу, але як би схотіла.. Схочу, то й помирюсь — для себе, а для вас не хочу й не помирюсь! От вам що!

Турлюн. І не мирись!.. Куди ж пак!.. Начхать!.. Дурний був, що й приїхав.. І не мирись, і не треба!..

Муся. А, не треба!.. Ну, так от же на злість вам візьму та й помирюсь!.. А ваших дурниць і слухати не хочу! (*Вибіває в свою хату*).

Турлюн (*ій у слід*). Сама ти дурниці верзеш!

Пікин. Прошу вас не ображати мою жінку!

Турлюн. Ну, не казав же я, що ви обоє рябоє? Вона чорт-зна-шо плеще, а ви за нею! Наговорили сім мішків гречаної вовни!..

Пікин. Прошу вас мовчати!..

Турлюн. А, ви нас із хати виганяєте!..

Савич. Ти нас із хати виганяєш, Павлусю!..

Пікин. Та ніхто вас не виганяє, а тільки це мені надокучило! (*Вибігає в свою хату*).

VIII.

Турлюн устає і, позакладавши руки в кишені, похмуро похнюпившись, стоїть серед хати. Савич сидить, прищулившись. Мовчанка.

Савич (*розводить руками*). От тобі й договорились!.. (*Турлюн мовчки зиркає на його сердито*). Трошечки-трошечки б іще, — і вже зовсім помирилися би... Аж тут на тобі!..

Турлюн (*знову сердито зиркаючи, крізь зуби*). А все через вас!

Савич. А чого ж то через мене?

Турлюн. Бо ви його дурним назвали.

Савич. А ви її перекупкою.

Турлюн. Перекупкою байдуже, — всі жінки перекупки... А от дурним!..

Савич. Ні, перекупкою гірше, це вже, знаєте, хоч як, а гірше. Та й не всі жінки перекупки.. Це ви помиляєтесь, Василю Григоровичу, бо і в мене є жінка...

Турлюн (*похмуро*). Я вашої жінки не зачіпаю.

Савич. Хоч і не зачіпаєте, а все ж перекупкою — гірше.. Та ще ви сказали, що й обоє рябоє... Значить — і він перекупка... перекуп... перекупець... чи як там воно? Одно слово — і він такий.

Турлюн. Брешете, то ви сказали „обое рябое“.

Савич (зовсім образився, устав). Пес бреше, Василю Григоровичу. А своєї провини ви на мене не звертайте!

Турлюн. Бо ви таки й справді винні. На чорта вам було того Сократа згадувати?

Савич. А ви ж Олександра Македонського згадали!

Турлюн. Ну, Олександр Македонський! То великий воїн, герой, а Сократ що? У мого батька мужик був Сократ—таке стерво: щодня п'яний! А ви—Сократ!..

Савич. Ні, ви Сократа не зобіжайте, Василю Григоровичу! Він був великий філософ...

Турлюн. Такий, як ви мабуть... Завсігди отак плутаєтесь та й наплутаєте... Уже коли Бог не дав (ворушить пальцем перед лобом), то мовчали б краще!

Савич (спалахнувши). Василю Григоровичу, я не стерплю такої образи!..

Турлюн. А йдіть ви к чорту! (Сердитий вибігає в двері праворуч, у сад).

Савич (сам стоїть кілька часу мовчки, а тоді, сумно похитавши головою). Боже мій, Боже мій!.. І з цим договорились!.. (Виходить, похнюпившись, у двері просто).

ІХ.

Сцена який час порожня, Трохи згодом Муся прочиняє двері зо своєї світлиці, визирає відтіля і дивиться по хаті. Півинерський так саме стає на порозі своєї світлиці. Потім, під час розмови, вони помалу виходять на середину світлиці.

Муся. Пішли?

Пікин. Пішли.

Муся. Дуже рада.

Пікин. Що то за гидка звичка лізти в чуже семейове життя! Ніхто на це не має права, oprіче жінки та чоловіка.

Муся. Ніхто, ніхто!

Пікин. Залазити в чужу душу з чобітьми!

Муся. З брудними чобітьми!

Пікин. Посміти назвати тебе перекупкою! Це просто обурило мене!

Муся. Справді? Ах, я знала, що це тебе обурить!

Пікин. Сказати, що ти говориш дурниці!

Муся. Хиба ж я коли кажу дурниці?

Пікин. Та вони сами дурниці говорили.

Муся. Страшенні! Ах, я тобі дуже вдячна, що ти так їм одчитав! *(Під час розмови вони наближаються одне до одного і тепер стоять поруч)*.

Пікин. Я не можу витерпіти, коли тебе зачіпають.

Муся. А я—коли тебе.

Пікин. О, дякую, дякую!.. *(Бере її за руки і цілує їх)*. Моя дорогá!..

Муся. Павлусю, скажи мені...

Пікин *(приортав її)*. Що, моє котенятчко?

Муся *(схиляється до його)*. Правда ж, Павлусю, що ти ніко́ли попереду навіть не бачив тієї Христі?

Пікин. Ах, Мусю, Мусю! Ну, як ти можеш думати?!..

Муся. Що й потім не бачив... після того... я розумію: саму її, на самоті?

Пікин. Та присягаюсь тобі!..

Муся. Що вона погана з себе!

Пікин. Страшенно.

М у с я. Що ти навіть не роздивився на неї, яка вона.

П і к и н. Ні трішечки, бо в неї ж на обличчі на аршин полови було.

М у с я. Ах, я така рада, така рада!.. Мій любий! *(Цілюються)*. Я ніколи, ніколи вже не буду так робити, Павлусю!

П і к и н. Спасибі тобі, моє котеняточко!

М у с я. А ті—нехай собі їдуть!

П і к и н. Н-нехай.

М у с я. Я не хочу їх бачити.

П і к и н. І я.. хоча... за для такої радості можна їм і простити.

М у с я. Але ж вони ображували нас!..

П і к и н. Та все ж таки вони в нашій хаті були... Вони — гості, ми — хазяїни... Андрусь, здається, в двір вибіг...

М у с я. А дядя в сад...

П і к и н. Ну, то вони ще тут: Андрусь сам не може поїхати, бо вони приїхали дядіними кіньми. Треба б ціти та знайти їх... Простимо вже їм моя ціпонько!

М у с я. Ну, простимо.

X.

Т у р л ю н *(увиходить з правих дверей на поцілунок і вражений стає)*. Хм... *(Понуро)*. Я бриля забув...

С а в и ч *(увиходе дверима просто)*. Я Василя Григоровича шук... *(Побачивши)*. А!..

М у с я *(соромливо)*. А ми вже помирилися, дядю...

Т у р л ю н *(беручи бриля, понуро)*. Про мене!..

П і к и н. Ми помирилися, Андрусью...

Драми й комедії.

Переклад під редакцією Б. Грінченка.

1. Ібсен Г. Підпори громадянства. Ком. на 4 дії, пер. М. Загірньої. Дозв. до вист. 16 мая 1907. № 5693. Ц. 30 к.
2. Ібсен Г. Ворог народів. Ком. 5 д. Пер. М. Загірньої. Дозв. до вист. 11 окт. 1907, № 10606. Ц. 30 к.
3. Ібсен Г. Примари. Др. 3 д. Пер. М. Загірньої. Ц. 30 к. Дозв. до вист. 13 нояб. 1907. № 16712.
4. Мірбо О. У золотих кайданах. Ком. 3 д. Пер. Б. Грінченка. Ц. 35 к. Дозв. до вист. 7 янв. 1908. № 1864.
5. Метерліні М. Монна Ванна. Др. 3 д. Пер. М. Загірньої. Ц. 30 к. Дозв. до вист. 18 дек. 1907. № 1865.
6. Зудерман Г. У рідній сем'ї. Др. 4 д. Пер. М. Загірньої. Ц. 30 к. Дозв. до вист. 20 фєвр. 1908. № 1987. (Прав. Вїстн. 16 марта 1908, № 62).
7. Ібсен Г. Нора. Др. 3 д. Пер. М. Загірньої. Ц. 30 к. Дозв. до вист. 3 марта 1908. № 2659. (Прав. Вїстн. 8 апр. 1908, № 80).
8. Ібсен Г. Гедда Габлер. Др. 4 д. Пер. Н. Грінченко. Ц. 30 к. Дозв. до вист. 3 марта 1908. № 2651. (Прав. Вїстн. 8 апр. 1908, № 80).
9. Гауптман Г. Візник Геншель. Др. 5 д. Пер. Б. Грінченка. Ц. 30 к. Дозв. до вист. 20 марта 1908, № 3117. (Прав. Вїстн. 8 апр. 1908, № 80).
10. Шніцлер А. Забавки. Др. 3 дії. Ц. 30 коп. Пер. Б. Грінченка. Дозв. до вистав 28 юля 1908, № 7014.
11. Шіллер Ф. Вільгельм Телль. Др. 5 д. Пер. Б. Грінченка. Ціна 30 коп. Дозв. до вистав 18 нояб. 1908, № 11048.
12. Ібсен Г. Жінка з моря. Др. 5 д. Пер. Н. Грінченко. Ц. 30 к. Дозв. до вист. 13 сент. 1908, № 8355.
13. Гауптман Г. Перед сходом сонця. Др. 5 д. Пер. Б. Грінченка. Ц. 30 коп. Дозв. до вист. 8 окт. 1908, № 9421.
14. Зудерман Г. Кінець Содомові. Др. 5 д. Пер. М. Загірньої. Ціна 30 коп. Дозв. до вист. 11 дек. 1908. № 11806.
15. Зудерман Г. Огні Іванової ночі. Др. 4 д. Перекл. Н. Грінченко. Ц. 30 к. Дозв. до вист. 11 дек. 1908. № 11804.
16. Ібсен Г. Росмерсгольм. Др. 4 д. Пер. Н. Грінченко та М. Загірньої. Ц. 30 к.
17. Сарду В. Рідний край. Др. 5 д. Пер. Б. Грінченка. Ц. 35 к. Дозв. до вист. 20 марта 1909. № 3181.
- Грінченко Б. На новий шлях. Др. 5 д. Дозв. до вист. 5 юня 1906, № 5216 („Прав. вїст.“ 1906 № 141). Ц. 30 коп.
- Грінченко Б. Миротворці. Жарт на 1 д. Вид. друге. Ц. 10 к.
- Грінченко Б. Драми й комедії. Видання друге. Т. I. і II. Ціна за том 85 коп. Всі п'єси в обох томах дозволено до вистав.

Видавництво „УКРАЇНСЬКИЙ УЧИТЕЛЬ“

ВИДАЛО ТАКІ КНИЖКИ:

№	1.	Гр. Шерстюк.	Українська грамати́ка для школи. Ч. I.	20
”	2.	С. Черкасенко.	Про небо. Популярна астрономія. Ч. I.	20
”	3.	”	Діткам. Казки й вірші.	10
”	4.	”	Як вродилася пісня. Казка	3
”	5.	”	Убогий жид. Казка	2
”	6.	З. Топеліус.	Пустун Розбишаченко. Казка. Перекл. Б. Грінченко. 3 мал.	2
”	7.	Бр. Гріммі.	Казки. Книжка I. Перекл. Гр. Шерстюк.	3
”	8.	С. Черкасенко.	Грама́тка. (Букварець)	5
”	9.	Ол. Кониський.	Арихметика для українських шкіл	10
”	10.	Б. Грінченко.	Про книги. Як їх вигадано друкувати	10
”	11.	М. Загірня.	Який був лад в Афинській державі	10
”	12.	„Світло“	— Літературний ілюстрований збірник для дітей. Ц. 35 к., на кращому папері	60
”	13.	В. Корольов.	Про людське тіло. 3 малюн.	15
”	14.	З. Топеліус.	Казки. Перекл. Б. Грінченко. 3 малюн.	8
”	15.	Д. Дорошенко.	Білоруси і їх національне відродження	5
”	16.	В. Доманицький.	Словаки. Про їх життя та національне відродження. 3 малюнками	10
”	17.	С. Черкасенко.	Про небо (популярна астрономія). 3 малюнк. Частина II	15
”	18.	М. Коцюбинський.	Ялинка. Трое оповід. 3 малюн.	8
”	19.	Б. Грінченко.	Олеся. Трое оповід. 3 малюнк.	5
”	20.	Коцюбинський.	Харитя. Оповід. 3 малюнк.	3
”	21.	Гр. Шерстюк.	Українська грамати́ка. Ч. II-га. Складня	25
”	22.	Б. Грінченко.	Телесик. Народня казка	1
”	23.	Г. Андерсен.	Погане каченя. Казка. Перекл. М. Загірня	2
”	24.	Бр. Гріммі.	Хатка в лісі. Казка. Перекл. Гр. Шерстюк	2
”	25.	В. Лебедова.	Урятувала. Оповідання	2
”	26.	А. Доде.	Дядькова коза. Казка. Перекл. С. Русова	2
”	27.	С. Черкасенко.	Яма. Оповідання	1
”	28.	Л. Глібов.	Байкарський дарунок. Збірка байок	4
”	29.	Юр. Сірий.	Дивні рослини	2
”	30.	Гр. Шерстюк.	Про возулю	1
”	31.	Юр. Сірий.	Світова подорож	3

Склад видання в Києві, в Українській Книгарні—Безаківська № 8 і в книг. Л.-Н. Вістникъ, В.-Володимирська № 28.

Бібліотека „Молодість“.

Редакція В. Грінченка.

Том. I. Андерсен. Г. Казки. Пер. М. Загірня. Ц. 65 к.

II. Українські народні казки для дітей. 3 мал. II. 65 к.

Савич (ні в тих, ні в сих). Так, так... трошечки...

Муся. Зовсім помирилися.

Турлюн. Про мене!.. Хоч що-дня сваріться й миріться!..

Пікин. Любий і високоповажаний Василю Григоровичу і ти, дорогий друже, — прошу вас, положіть ваші брилі!.. Прошу вас!..

Турлюн. Ні, вже, ні!..

Савич. Ні, ні!..

ХІ.

Наймичка (з великою тацею в руках, повно заставленою посудом та їжею й пляшками). Стара пані... звеліли сказати... що обід запізнився трохи... дак, поки що, звеліли подати вам сюди закусити...

Муся. Ах, любя тьотя — яка вона догадлива!.. (Швидко захожується поряdkувати з закускою, наймичка ще дещо вносить).

Пікин. Панове, мені здається, що між такими близькими родичами і такими ширими приятелями можуть бути коротенькі, дочасні незгоди в думках, але почування через те не зникають...

Муся (пораючись біля столу). Звичайно!.. Почування!.. О, почування зостаються!..

Пікин. Та й незгоди тепер уже ніякої нема... Коли ми що не в лад, — просимо вибачити... А ми дуже вдячні...

Турлюн. Та воно... (Зиркає скося на стіл з закусками, а тоді на Савича).

Савич. Та звісно... воно так... трошечки!..

Пікин. Та звісно ж, звісно, дорогий і любий Василю Григоровичу!.. (Бере його за ру-

ку, а другою рукою—Савича за руку). І ти, мій єдиний і дорогий приятелю!.. (Трусить їм руки). Прошу до столу!..

М у с я. Дядю, ваші улюблені баклажани в сметані і зубровка.

Т у р л ю н. Ох!..

М у с я. Зараз яєшня буде. Андрію Андрієвичу,—знаєте,—та, що ви любите...

С а в и ч. Аяй!..

М у с я. Прошу ж до столу, прошу!..

Т у р л ю н (ззирається з Савичем, тоді враз махнувши рукою). Н-ну, сідаймо, Андрію Андрієвичу!..

С а в и ч. Та вже... трошечки сядьмо... (Сідають за стіл. Пікінерський наливає).

Т у р л ю н. Ну, панове, як ви там собі не кажіть, а все ж таки ми вас помирили.

М у с я й П і к и н. Помирили!.. Помирили!..

Т у р л ю н (устває й піднімає чарку вгору). Дай же, Боже, щоб і далі так щастило раз-у-раз вас мирити!..

ЗАВІСА.

НІБУ

НИБУ

НИБУ

НИБУ